

35 כי אפשר שישלוט היצה"ר וצ"ל בעי רחמי – וע"י
 36 כ"ז לא נעשה שינוי בו שיהא נקרא ירא חטא, כ"א
 37 רק שניצל מעשיית החטא³⁹ (וע"ד שיטת ר"י הנ"ל
 38 בפעולת התורה שמצילה מעשיית החטא).

39 ז. מקור ודוגמא להסברא הנ"ל – שר"י ור"נ
 40 פליגי אם לימוד התורה (ועד"ז כיסוי הראש
 41 ותפלה) פועל שינוי באדם שלא יהי' שייך לחטא או
 42 שרק מונע ומציל מפעולה – מצינו במס' ברכות⁴⁰:
 43 אסור לקרוא ק"ש כנגד מי רגלים, עד שיטיל
 44 לתוכן מים. וכמה יטיל לתוכן מים – פלוגתא דר"נ
 45 ור"י (בפירוש הברייתא): ר"נ סובר, שבאם הכלי
 46 יש בה כבר מי רגלים, ובא להטיל לתוכן מים –
 47 אז (לדעת ר' זכאי) צריך להטיל לתוכן רביעית,
 48 אבל "בתחלה", שקדמו המים למי רגלים,
 49 מתבטלים הם במים כל שהן, כי "ראשון ראשון
 50 שנופל לתוך המים מתבטל"⁴¹; ור"י סובר, אשר
 51 (לר' זכאי -) גם "בתחלה" צריך לרביעית מים.
 52 ועביד עובדא: "א"ל ר"י לשמע' אייתי לי רביעתא
 53 דמיא כר' זכאי" – אפילו בתחלה⁴².

54 וי"ל שפלוגתת ר"נ ור"י – אם בתחלה צריך
 55 לרביעית מים לבטל את המי רגלים – היא פלוגתא
 56 (כללית) באופן ה"בעלות" והפעולה של טהרה
 57 וקדושה וכו' בהמקום בו נמצאות: אם האיכות
 58 לבד פועלת וקונה את המקום: שיטת ר"נ דמים
 59 טהורים אפילו כל שהן⁴³ "קונים" המקום ונעשים
 60 קבוע בכו"ל ולכן קמא קמא בטיל בהן

61 משא"כ כשבאים למקום מי רגלים צ"ל ביטול
 62 ע"י כמות, שיעור רביעית יין. משא"כ לדעת ר"י.

63 ועד"ז גם בנדו"ד – ההצלה מן החטא הבאה
 64 מלימוד התורה⁴⁵ (ומכיסוי הראש ותפלה): לפי
 65 שיטת ר"נ לימוד התורה וכו' "נקבע" באדם
 66 הלומד, עושה בו שינוי, עושה האדם "מקום תורה"
 67 וקמא קמא בטיל, שהרי דרכו של יצה"ר היום

1 עצמו נתעלה למדריגה כזו שאינו שייך לחטא, אלא
 2 (שהאדם עצמו מצד דרגתו אינו מובטח שניצל
 3 מחטא, אלא) שהתורה מצלא, היא היא ששומרתו
 4 ומצילתו מן החטא.

5 ולכן, כמו שהתורה שלמד ר"י, לא הביאה אותו
 6 להחזקת טובה לעצמו וקרי אנפשי' ורב תבואות
 7 בכח שור כנ"ל; כמו"כ לא החזיק טובה לעצמו גם
 8 בנוגע לריחוק מחטא – "מצלא מיצה"ר" – מכיון
 9 שגם זה הוא רק תוצאה והמשך מהתורה שלמד
 10 ולא שהוא עתה בסוג אדם נעלה.

11 ועפ"ז יש לבאר מה שר"נ אמר "לא תיתני (רק)
 12 יראת חטא" אבל עונה בטלה (לדעתו) משמת רבי
 13 – אף שידע גדולתו וענוותנותו של ר"י:

14 ר"נ פליג על ר"י וסבר שלימוד התורה פועל
 15 שינוי באדם הלומדה עד שאינו שייך לחטא –
 16 ובמילא לא הי' ר"י יכול להיות "עניו"³⁵.

17 ו. [נע"ד זה יש ליישב גם מה שר"י לא אמר
 18 לתנא לא תיתני יר"ח דאיכא ר"נ:

19 מסופר בגמרא³⁶ "דאימי' דר"נ (בר יצחק) אמרי
 20 לה כלדאי (חוזים בכוכבים³⁷) בריך גנבא הוה, לא
 21 שבקתי' גלויי רישי' אמרה לי' כסי רישיך כי היכא
 22 דתיהוו עלך אימתא דשמיא ובעי רחמי (בקש
 23 רחמים שלא ישלוט בך יצה"ר³⁷), ופ"א "נפל
 24 גלימא מעילוי' רישי' . . אלמי' יצרי' כו"ל.

25 והנה ענינו ומעלתו של ירא חטא אינו בזה
 26 שאינו עובר עבירה בפועל (שזה יכול להיות מפני
 27 יראת העונש, מפני מורא רבו בוי"ד וכיו"ב) כ"א
 28 שירא מפני החטא, ירא (מדה שבלב) לעבור על
 29 רצון השם וכו"³⁸.

30 משא"כ היראה של ר"נ, קסבר ר"י שמכיון
 31 שהיא נעשית ע"י כיסוי ראש ותפלה – הרי אין זה
 32 ענין של יראת חטא בעצם בלבו ובנפשו, ואדרבה
 33 הכיסוי ראש צריך להוליד בו בכל פעם מחודש (כנ"ל
 34 בגמרא) אימתא דשמיא, וגם אז אינה יראת חטא

39) וכפשטות הל' "שלא ישלוט בך יצה"ר".

40) כה, ב.

41) פרש"י שם.

42) ברכות שם, פרש"י שם.

43) להעיר ממי מעין דמטהרין בכל שהוא (מקואות פ"א מ"ז).

רמב"ם הל' מקואות פ"ט ה"ו).

44) עפ"ז יומתק הא דע"פ הוי' יחנו כמאן דקביע להו דמי

(עירובין נה, ב) – שזהו לא רק דפגולות החני' קבוע היא, אלא

דהמקום עצמו נעשה קבע.

45) להעיר ממרו"ל אין מים אלא תורה (ב"ק יז, א. וש"נ).

35) ואף שבפועל הי' רב יוסף עניו – הנה מכיון שענוותנותו

של ר"י היתה מצד זה שלדעתו לא פעלה בו התורה ענין חודש,

והיינו שלא ידע מהמעלה שיש לו (לדעת ר"נ), הרי אין זה ענין

הענוה. כי ענוה היא שאף שידוע מעלתו ובכ"ז הוא עניו כו'

(כנ"ל בפנים).

36) שבת קנו, ב.

37) פרש"י שם.

38) ראה תויו"ט סוף מס' סוטה. לקו"ת קרח נג, ד. מטות פב,

א. ובכ"מ.